

Verslag vegetatieopnames Inspectie pad 2025 ***Zuid Hollands Landschap***

Mededelingennummer PWG 2025/08

Auteur: Theo Hagendoorn

Foto 1 Inspectie pad 2024

Foto 2 Inspectie pad 2025

© KNNV afdeling Hollandse Delta

Verslag vegetatieopnames Inspectie pad 2025

Zuid-Hollands Landschap

Een publicatie van de planten werkgroep van de Natuurvereniging Hollandse Delta, een afdeling van de KNNV.

Mededelingennummer 2025/08

Auteur: Theo Hagendoorn

Onderzoekers: Leden van de planten werkgroep

Omslagfoto: Inspectie pad 2024/2025. Fotograaf: Theo Hagendoorn

Natuurvereniging Hollandse Delta

een afdeling van de KNNV

secretariaat:

Peter Vermaas

Schudegge 17

3224 BP Hellevoetsluis

Telefoon: 0181-324058

Email: secretaris@voorne.knnv.nl

Inhoud

Inleiding	3
Inspectie pad.....	4
Gebiedsbeschrijving	5
Werkwijze	6
Resultaat	6
PQ 1	7
PQ 2	8
PQ 3	9
Aanbeveling	10
Bronnen	10
Colofoon	10

Inleiding

Zuid-Hollands landschap heeft in 2022 verzocht om het gebied het zogenaamde inspectie pad noord zijde te inventariseren voorgaande aan het verwijderen van de struiken/bomen begroeiing in het kader van duin herstel Natte duin valleien en het gebied beter geschikt maken voor de zand hagedis “*Lacerta agilis*”, in 2023 zijn drie secties drie maal geïnventariseerd om de begroeiing in kaart te brengen Voor 2024 heeft de Plantenwerkgroep het gebied 1 maal bezocht en in 2025 is het gebied 4 maal bezocht om de ontwikkeling van de begroeiing op te volgen. Alle gegevens en de coördinaten van de vindplaats vastgelegd. Bij het inventariseren maken we gebruik van de app ObsMapp via een smartphone, de waarnemingen worden dan ook gelijk vastgelegd in de database van Waarneming.nl. onder het account van ZHL zelf

Inspectie pad

Het inspectie pad is een redelijk oud pad wat gebruikt werd om het hekwerk op het top van de duinenrij te controleren dit hekwerk met fijn gaas dateerde nog uit de tijd dat de konijnen als schadelijk werden gezien voor de begroeiing. Door het grotendeels verdwijnen van de konijnen is deze vroeger vrij kale duinhelling geheel overgroeid door struiken en bomen. Lange tijd is dit pad nog tijdens het broed seizoen afgesloten geweest voor wandelaars maar is nu het hele jaar vrij toegankelijk maar het pad staat wel in de winter gedeeltelijk onder water waardoor er dan omloop routes worden gezocht door de wandelaars. Gezien het zeer droge jaar zal het Inspectie pad waarschijnlijk de hele winter nagenoeg droog blijven

Gebiedsbeschrijving

2022

2024

2025

De noord zijde van het inspectie pad is een helling die op het zuid gericht is en daardoor zomers warm en droog is en daarmee een prima leef omgeving van de zand hagedis "*Lacerta agilis*", dit was één van de redenen om de helling van bomen en struiken te ontdoen en de oude situatie te herstellen. Maar zoals in de bijgaande foto's te zien is blijft het uitlopen van vooral de witte abeel een probleem wat gelukkig goed wordt opgepakt door ZHL.

Werkwijze

We hebben in dit gebied een algemene inventarisatie uitgevoerd door op drie plaatsen een ongeveer 4 meter breed transecten te nemen vanaf het wandel pad onderaan de voet van het duin tot aan de afzetting voor de grote grazers op de top van het duin. Alle voorkomende planten in deze transecten zijn genoteerd. Van de eventuele in het gebied voorkomende rode lijst en aandachtsoorten zijn de abundantie (talrijkheid) en de coördinaten van de vindplaats vastgelegd. Bij het inventariseren maken we gebruik van de app Obs Mapp via een smartphone, de waarnemingen worden dan ook gelijk vastgelegd in de database van Waarneming.nl op het account van het ZHL. Alle vermelde bomen of struiken zijn zaailingen grote bomen of struiken nemen we niet op omdat deze de begrenzing van de vallei vormen. We hebben het gebied in 2022 geïnventariseerd voor het kaal maken van de duin helling en in 2023 , 2024 en 4 maal in 2025 bezocht.

Resultaat

De gevonden planten in 2023 , 2024 en 2025 kunnen moeilijk vergeleken worden met het resultaat van de eerste inventarisatie van 2022 zie verslag "[PWG-2022-11 Inventarisatie Inspectie pad Noordzijde ZHL](#)" de reden hiervoor is dat de noord helling in 2022 nog geheel bedekt was met een dicht struikgewas van meidoorn, duindoorn en witte Abeel. Er is destijds dus een opname gemaakt van de directe berm langs het pad, deze berm is natter dan de eigenlijke noordelijke duinhelling die nu in 2024 en 2025 is geïnventariseerd.

Opvallend is dat er over het gehele stuk in 2024 veel Wilde Reseda (Reseda lutea), Wouw (Reseda luteolais) en vele toortsen (stalkaars, koningskaars, zwarte toorts en vlokkige toorts) zijn opgekomen planten die in 2022 niet of bijna niet gevonden zijn. Terwijl in 2024 er veel toortsen stonden die haast beeld bepalend waren stonden er in 2025 maar enkele bloeiende exemplaren en verder wel rozetten maar die zijn in rozet stadium bijna niet te determineren, dit is wel te verklaren omdat dit een twee jarige plant is en na de rijke bloei van 2024 is dit een jaar met slechts rozetten. Verder is de bedekkingsgraad nu iets lastiger te bepalen omdat naast de vaat planten er nu ook een dun laagje mos gaat vormen.

PQ 1

Wetenschappelijke naam	Naam	Euring	Familie
<i>Asparagus officinalis</i>	Asperge	1904	Asparagaceae
<i>Torilis japonica</i>	Heggendoornzaad	1289	Apiaceae
<i>Polygonatum odoratum</i>	Welriekende salomonszegel	965	Asparagaceae
<i>Senecio inaequidens</i>	Bezemkruiskruid	1733	Asteraceae
<i>Erigeron canadensis</i>	Canadese fijnstraal	475	Asteraceae
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid	654	Asteraceae
<i>Erigeron sumatrensis</i>	Hoge fijnstraal	5328	Asteraceae
<i>Jacobaea vulgaris</i>	Jakobskruiskruid	2290	Asteraceae
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad	372	Asteraceae
<i>Leontodon saxatilis</i>	Kleine leeuwentand	727	Asteraceae
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruid	490	Asteraceae
<i>Taraxacum officinale</i> s.l. (incl. all sect.)	Paardenbloem	2430	Asteraceae
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Erythrosperma</i>	Zandpaardenbloem	0	Asteraceae
<i>Berberis vulgaris</i>	Zuurbes	136	Berberidaceae
<i>Lithospermum officinale</i>	Glad pazelzaad	752	Boraginaceae
<i>Myosotis ramosissima</i>	Ruw vergeet-mij-nietje	843	Boraginaceae
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid	137	Brassicaceae
<i>Cardamine hirsuta</i>	Kleine veldkers	203	Brassicaceae
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem	807	Caryophyllaceae
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	Gewone zandmuur	89	Caryophyllaceae
<i>Cerastium semidecandrum</i>	Zandhoornbloem	298	Caryophyllaceae
<i>Euonymus europaeus</i>	Wilde kardinaalsmuts	489	Celastraceae
<i>Bryonia dioica</i>	Heggenrank	167	Cucurbitaceae
<i>Hippophae rhamnoides</i>	Duindoorn	629	Elaeagnaceae
<i>Quercus robur</i>	Zomereik	1037	Fagaceae
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel	1017	Lamiaceae
<i>Claytonia perfoliata</i>	Winterpostelein	338	Montiaceae
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree	946	Plantaginaceae
<i>Calamagrostis epigejos</i>	Duinriet	174	Poaceae
<i>Holcus lanatus</i>	Gestreepte witbol	631	Poaceae
<i>Anisantha sterilis</i>	Ille dravik	165	Poaceae
<i>Festuca rubra</i>	Rood zwenkgras	520	Poaceae
<i>Poa pratensis</i>	Veldbeemdgras	958	Poaceae
<i>Phleum arenarium</i>	Zanddoddegras	931	Poaceae
<i>Anisantha tectorum</i>	Zwenkdravik	166	Poaceae
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring	1094	Polygonaceae
<i>Rhamnus cathartica</i>	Wegedoorn	1064	Rhamnaceae
<i>Rubus caesius</i>	Dauwbraam	1089	Rosaceae
<i>Crataegus monogyna</i>	Eenstijlige meidoorn	369	Rosaceae
<i>Rosa rubiginosa</i>	Egelantier	1084	Rosaceae
<i>Rosa</i> subsect. <i>Caninae</i>	Hondsroos groep	1643	Rosaceae
<i>Galium verum</i>	Geel walstro	557	Rubiaceae
<i>Populus x canadensis</i> (<i>P. deltoides</i> x <i>P. nigra</i>)	Canadapopulier	2254	Salicaceae
<i>Populus alba</i>	Witte abeel	980	Salicaceae
<i>Acer pseudoplatanus</i>	Gewone esdoorn	2	Sapindaceae
<i>Verbascum phlomoides</i>	Keizerskaars	1341	Scrophulariaceae
<i>Solanum dulcamara</i>	Bitterzoet	1218	Solanaceae

Rode lijst LNV

Rode lijst Floron

Aandachts soort duinen

PQ 2

Wetenschappelijke naam	Naam	Euring	Familie	
<i>Torilis japonica</i>	Heggendoornzaad	1289	Apiaceae	
<i>Senecio inaequidens</i>	Bezemkruid	1733	Asteraceae	
<i>Erigeron canadensis</i>	Canadese fijnstraal	475	Asteraceae	
<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad	4	Asteraceae	
<i>Taraxacum sect. Hamata</i>	Gestreepte haakpaardenbloem	0	Asteraceae	
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid	654	Asteraceae	
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad	372	Asteraceae	
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid	1766	Asteraceae	
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruis	490	Asteraceae	
<i>Taraxacum sect. Erythrosperma</i>	Zandpaardenbloem	0	Asteraceae	
<i>Cardamine hirsuta</i>	Kleine veldkers	203	Brassicaceae	
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem	807	Caryophyllaceae	
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	Gewone zandmuur	89	Caryophyllaceae	
<i>Cerastium semidecandrum</i>	Zandhoornbloem	298	Caryophyllaceae	
<i>Euonymus europaeus</i>	Wilde kardinaalsmuts	489	Celastraceae	
<i>Sedum acre</i>	Muurpeper	1175	Crassulaceae	
<i>Bryonia dioica</i>	Heggenrank	167	Cucurbitaceae	
<i>Carex arenaria</i>	Zandzegge	215	Cyperaceae	
<i>Hippophae rhamnoides</i>	Duindoorn	629	Elaeagnaceae	
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje	1296	Fabaceae	
<i>Quercus robur</i>	Zomereik	1037	Fagaceae	
<i>Geranium pusillum</i>	Kleine ooievaarsbek	574	Geraniaceae	
<i>Erodium lebelii</i>	Kleverige reigersbek	481	Geraniaceae	
<i>Erodium cicutarium</i>	Reigersbek	1917	Geraniaceae	
<i>Geranium molle</i>	Zachte ooievaarsbek	571	Geraniaceae	
<i>Iris pseudacorus</i>	Gele lis	665	Iridaceae	
<i>Ligustrum vulgare</i>	Wilde liguster	736	Oleaceae	
<i>Veronica polita</i>	Gladde ereprijs	1359	Plantaginaceae	
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree	946	Plantaginaceae	
<i>Veronica arvensis</i>	Veldereprijs	1347	Plantaginaceae	
<i>Vulpia ciliata</i> subsp. <i>ambigua</i>	Duinlangbaardgras	2454	Poaceae	
<i>Calamagrostis epigejos</i>	Duinriet	174	Poaceae	
<i>Holcus lanatus</i>	Gestreepte witbol	631	Poaceae	
<i>Agrostis capillaris</i>	Gewoon struisgras	19	Poaceae	
<i>Arrhenatherum elatius</i>	Glanshaver	96	Poaceae	
<i>Anisantha sterilis</i>	IJle dravik	165	Poaceae	
<i>Festuca rubra</i>	Rood zwenkgras	520	Poaceae	
<i>Poa pratensis</i>	Veldbeemdgras	958	Poaceae	
<i>Anisantha tectorum</i>	Zwenkdravik	166	Poaceae	
<i>Rubus caesius</i>	Dauwbraam	1089	Rosaceae	
<i>Crataegus monogyna</i>	Eenstijlige meidoorn	369	Rosaceae	
<i>Galium verum</i>	Geel walstro	557	Rubiaceae	
<i>Populus x canadensis</i> (<i>P. deltoides</i> x <i>P. nigra</i>)	Canadapopulier	2254	Salicaceae	
<i>Populus alba</i>	Witte abeel	980	Salicaceae	
<i>Urtica dioica</i>	Grote brandnetel	1321	Urticaceae	

Rode lijst LNV

Rode lijst Floron

Aandachts soort duinen

PQ 3

Wetenschappelijke naam	Naam	Euring	Familie	
Chenopodium album	Melganzenvoet	306	Amaranthaceae	
Heracleum sphondylium	Gewone berenklaauw	607	Apiaceae	
Torilis japonica	Heggendoornzaad	1289	Apiaceae	
Hydrocotyle vulgaris	Gewone waternavel	641	Araliaceae	
Asparagus officinalis	Asperge	1904	Asparagaceae	
Polygonatum odoratum	Welriekende salomonszegel	965	Asparagaceae	
Erigeron canadensis	Canadese fijnstraal	475	Asteraceae	
Pulicaria dysenterica	Heelblaadjes	1029	Asteraceae	
Eupatorium cannabinum	Koninginnekruid	490	Asteraceae	
Betula pubescens	Zachte berk	139	Betulaceae	
Alnus glutinosa	Zwarte els	36	Betulaceae	
Lithospermum officinale	Glad parelzaad	752	Boraginaceae	
Cynoglossum officinale	Veldhondstong	385	Boraginaceae	
Silene dioica	Dagkoekoeksbloem	807	Caryophyllaceae	
Arenaria serpyllifolia	Gewone zandmuur	89	Caryophyllaceae	
Cerastium semidecandrum	Zandhoornbloem	298	Caryophyllaceae	
Euonymus europaeus	Wilde kardinaalsmuts	489	Celastraceae	
Convolvulus sepium	Haagwinde	188	Convolvulaceae	
Bryonia dioica	Heggenrank	167	Cucurbitaceae	
Eleocharis palustris	Gewone waterbies	437	Cyperaceae	
Carex hirta	Ruige zegge	235	Cyperaceae	
Carex arenaria	Zandzegge	215	Cyperaceae	
Hippophae rhamnoides	Duindoorn	629	Elaeagnaceae	
Quercus robur	Zomereik	1037	Fagaceae	
Iris pseudacorus	Gele lis	665	Iridaceae	
Juncus articulatus	Zomprus	673	Juncaceae	
Prunella vulgaris	Gewone brunel	1017	Lamiaceae	
Mentha aquatica	Watermunt	813	Lamiaceae	
Lycopus europaeus	Wolfspoot	780	Lamiaceae	
Lythrum salicaria	Grote kattenstaart	785	Lythraceae	
Claytonia perfoliata	Winterpostelein	338	Montiaceae	
Oenothera oakesiana	Duinteunisbloem	2004	Onagraceae	
Oenothera glazioviana	Grote teunisbloem	873	Onagraceae	
Epilobium parviflorum	Viltige basterdwederik	457	Onagraceae	
Oenothera deflexa	Zandteunisbloem	2412	Onagraceae	
Oenothera rubricalyx	Fraaie Teunisbloem	8456	Onagraceae	
Calamagrostis epigejos	Duinriet	174	Poaceae	
Agrostis stolonifera	Fioringras	18	Poaceae	
Holcus lanatus	Gestreepte witbol	631	Poaceae	
Anisantha sterilis	IJle dravik	165	Poaceae	
Festuca rubra	Rood zwenkgras	520	Poaceae	
Bromus hordeaceus	Zachte dravik	2337	Poaceae	
Anisantha tectorum	Zwenkdravik	166	Poaceae	
Lysimachia vulgaris	Grote wederik	784	Primulaceae	
Samolus valerandi	Waterpunge	1135	Primulaceae	
Ranunculus flammula	Egelboterbloem	1048	Ranunculaceae	
Reseda luteola	Wouw	1063	Resedaceae	
Rubus caesius	Dauwbraam	1089	Rosaceae	
Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	369	Rosaceae	
Rosa rubiginosa	Egelantier	1084	Rosaceae	
Rosa subsect. Caninae	Hondsroos groep	1643	Rosaceae	
Potentilla reptans	Vijfvingerkruid	1010	Rosaceae	
Potentilla anserina	Zilverschoon	1006	Rosaceae	

Rubus sect. Rubus	Zwarte braam	1634	Rosaceae	
Galium palustre	Moeraswalstro	2376	Rubiaceae	
Salix purpurea	Bittere wilg	1123	Salicaceae	
Populus alba	Witte abeel	980	Salicaceae	
Verbascum phlomoides	Keizerskaars	1341	Scrophulariaceae	
Rode lijst LNV				
Rode lijst Floron				
Aandachts soort duinen				

Aanbeveling

Er is in de winter 2023/2024 al veel werk verzet om de weer uitlopende wortel resten te verwijderen. Het is noodzakelijk om in 2025 deze uitlopende wortel resten en de zaailingen van bomen en struiken nogmaals te verwijderen "vooral de Witte abeel (*Populus alba*) is nog veel aanwezig" anders is dit herstelwerk over een paar jaar al niet meer te zien. De omslag foto laten goed zien hoe snel de Witte Abeel (*Populus alba*) weer uitloopt.

In de winter staat een gedeelte van het pad onderwater waardoor wandelaars zich genoodzaakt zien om over de duinhelling een alternatief te zoeken en is dit gewenst?

Bronnen

Heukels Flora van Nederland

Google maps

Foto's: Marlène Kievith & Theo Hagendoorn

Colofon

Verslag: Theo Hagendoorn / 23-11-2025

Vegetatieopnamen: De leden van de Plantenwerkgroep van de Natuurvereniging Hollandse Delta, een afdeling van de KNNV.